

İLKÖĞRETİM OKUL MÜDÜRLERİNİN DAVRANIŞLARININ ETİK İLKELERE UYGUNLUĞU¹

Çetin ERDOĞAN

Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara.

İlk Kayıt Tarihi: 19.01.2011

Yayına Kabul Tarihi: 13.12.2011

Özet

Bu araştırmanın amacı, kamu ilköğretim okulu müdürlerinin etik ilkelere ne derecede uygun davrandıklarının belirlenmesidir. Bu amaçla İstanbul ili Avrupa yakasındaki ilköğretim okulu müdürlerinin, öğretmenlerinin ve ilköğretim müfettişlerinin algılarına başvurulmuştur. Araştırmaya 559 öğretmen, 106 müfettiş ve 31 okul müdürü olmak üzere toplamda 696 kişi katılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenler ve müdürlere göre okul müdürlerinin etik ilkelere uygun davrandıkları belirlenmiştir. Müfettişlerin algılarına göre ise müdürler sadece saygı boyutundaki etik ilkelere uygun davranmaktadır. Müfettişler; okul müdürlerinin hoşgörü, adalet, sorumluluk, dürüstlük ve demokrasi boyutlarındaki etik ilkelere az uygun davrandıklarını algılamışlardır. Meslekte yeni olan öğretmenlerle müfettişler, kıdemli olanlara göre müdürlerin etik ilkelere daha çok uygun davrandıklarını belirtmektedirler.

Anahtar Sözcükler: Etik ilkeler, okul müdürleri, etik davranış, ilköğretim okulları.

ACCORDANCE OF ELEMENTARY SCHOOL PRINCIPALS' BEHAVIORS WITH THE CODE OF ETHICS

Abstract

The main purpose of this study is to determine to what extent public school principals behave in accordance with the code of ethics. Within this purpose, the perceptions of elementary school principals, teachers and supervisors are examined. As a total of 696 participants, including 559 teachers, 106 supervisors and 31 school principals participated in the study. The results of the study showed that school principals were found to behave in accordance with the code of ethics as perceived by teachers and principals. Supervisors perceived that school principals behave in accordance with only the code of ethics related to respect factor. They didn't agree that principals behave in accordance with the code of ethics related to tolerance, justice, responsibility, honesty and democracy factors. Unlike their senior colleagues, novice teachers and supervisors were found to perceive that school administrators behave more strongly in accordance with the code of ethics.

Keywords: Code of ethics, school principals, ethical behavior, elementary schools.

1. Bu makale, 2007 yılında Yıldız Teknik Üniv., Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi, Teftişi, Ekonomisi ve Planlaması Anabilim Dalında Yrd.Doç.Dr. Erkan Tabancalı danışmanlığında hazırlanan "İlköğretim Okulu Müdürlerinin Etik Davranışları" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

1. Giriş

Mesleki etik konusu ülkemizde son yıllara kadar çok araştırılmayan alanlardan biri olarak kalmıştır. Türkiye’de mesleki etik konusu ilk olarak tıp alanında konuşulmaya başlanmış ve uzun yıllar böyle sürmüştür. Yönetimde etik ve eğitim yönetiminde etik konuları ise son yıllarda gündeme gelmeye başlamıştır.

Yunanca’daki “ethos” veya “ethicos”, Latince’deki “ethica” kelimelerinden türeyen etik kelimesinin anlamı, özellikle belirli bir gruba ait töre, gelenekler veya alışkanlıklardır^{1,2}. John Dewey etiği, doğru veya yanlış, iyi veya kötü olarak düşünülen davranışlarla ilgilenen bilim dalı¹, Owens³ ise, insan davranışlarını doğru veya yanlış, iyi veya kötü olarak belirleyen bir takım ilkeler veya standartlar bütünü olarak tanımlamıştır. Ahlak felsefesinde iyi veya doğru davranış ise “toplumca onaylanan, kabul gören⁴” veya “arzu edilen veya aranan sonuç³” olarak tanımlanmaktadır.

Yeni neslin yetiştirilmesi ve toplumsal kültür ve mirasın taşınması işi eğitim örgütlerinin ve dolayısıyla da eğitim yöneticilerinin sorumluluğundadır⁵. Yani eğitimde yatırım insana yapılmaktadır ve bu nedenle eğitim örgütlerinin etik açıdan güvenli örgütler olma sorumlulukları vardır⁶. Okulların etik açıdan istenen düzeyde olmasının birinci sorumlusu olan okul müdürleri bunu ancak mesleki etik ilkeleri davranışlarına rehber edinerek gerçekleştirebileceklerdir. Okul müdürü konumundan dolayı toplumun bir çok kesimiyle ilişki içerisinde ve bu farklı kesimlerin okul müdüründen değişik beklenti ve istekleri olabilmektedir. Bu beklenti ve istekler okul müdürlerini sürekli olarak etik sorunlarla yüzyüze getirmektedir. Bu tür durumlarda okul müdürlerinin görevlerini yerine getirirken varolan yasa ve politikalar kadar mesleki etik ilkelere de uygun davranmaları beklenir⁷. Mesleki etik ilkeler okul yöneticilerine, okuldaki grupların çıkarları arasında nasıl denge sağlayacağı veya çeşitli durumlarda alacakları kararlar konusunda rehberlik etmektedir⁸.

Yönetim bakış açısıyla, bir karar eğer kararı ilgilendiren taraflarca kabul edilebilir bulunuyorsa o zaman etik bir karardır. Buna karşın eğer bir yönetici bir kararı belirli bir gruba veya tarafa çıkar sağladığı için gizlemeyi ve duyurmamayı tercih ediyorsa bu karar etik değildir⁸. Aldıkları kararlarla toplumda etkin bir role sahip olan eğitim yöneticileri, karar alma süreçlerini etik bir çerçeveye oturtmalıdırlar ve alınan kararlar bu etik çerçeve dışına çıkmamalıdır⁵. Yani okul müdürü dürüst, adil ve ahlaklı bir tutum sergilemeli, bir başka ifadeyle örgütüne etik liderlik etmelidir⁹.

Okul yöneticilerinin uymaları gereken etik ilkelerle ilgili çok sayıda etik kod listesi belirlenmiştir. Calabrese¹⁰ on maddelik bir çerçeve ile okul yöneticilerinin davranışlarına rehber edinebileceği etik değerleri belirlemiştir. Bu maddeler aşağıda açıklanmıştır:

1. Okul yöneticileri eğitim felsefesine uygun bir vizyon geliştirmelidir. Eğitim felsefesine uygun bir vizyon geliştirmemiş yöneticiler karar vermede ve insan ilişkilerinde tutarsızlık yaşayacaklardır.

2. Okul yöneticisi güçlü bir ahlâkî lider olmalı, okulda ahlâkî bir hava oluşturmalıdır. Yönetici tarafından alınan kararlar ahlâkî havayı tesis eder.

3. Okul yöneticisi ayrımcı davranışları kınmalıdır. Yönetici ayrımcılığı hoşgörmez. Yönetici ayrımcılığı eğitimsel ve etik bir sorun olarak ele almalıdır.

4. Okul yöneticisi etkili öğretimi bir görev olarak görmeli, bu konuda öğrencilerin ve toplumun yararını gözeterek hareket etmelidir.

5. Okul yöneticisi okul toplumunu tesis etmelidir. Okulda bir toplum duygusu veya ortak misyon oluşmamış ve okul grupları arasında bağlantı kurulmamışsa böyle bir okulda gruplar arasında yardımlaşma ve işbirliği yerine karşılaşma ve çatışmalar görülecektir.

6. Okul yöneticisi okul toplumu içindeki farklı grupların hakları arasında denge gözetir.

7. Herkes tarafından istenen kararlar her zaman doğru kararlar değildir. İstenen kararlarla doğru kararlar bazen birbirleriyle çatışır. Akıllı yöneticiler sorunları bütün yönleri ile ele alır, etik sorunları gözönünde tutarlar.

8. Okul yöneticisinin kararlarının temelinde, okul toplumunun üyeleri için doğru olanı yapmak vardır. Yönetici kararlarında belirleyici olarak yalnızca örgüt için iyi olanları değil, üyelerin gereksinimlerini de dikkate almalıdır.

9. Ahlâkî cesaret yönetici rolünün bir parçasıdır. Okul yöneticileri etik ilkelerin ihlali konusunda baskıya maruz kaldığında “hayır” diyebilecek ahlâkî cesarete sahip olmalıdır.

10. Okul yöneticisi etik davranışları, ahlâkî eylemleri ve dürüstlüğü okul üyeleriyle paylaşmalıdır. Yönetici etik değerleri astlarıyla paylaşmazsa okulda etik bir iklim tesis edilemez.

Okul yöneticileri bu değerlere uygun davranışlar sergilediğinde kendilerine duyulan güvenin sarsılmasını önleyebilecek, etik lider özelliği göstereceklerdir¹⁰.

Ülkemizde bazı okul müdürlerinin etik ilkelere uymayan davranışlar sergiledikleri olaylarla sık sık karşılaşılmaktadır. Bu olaylardan bir kısmı medya organları aracılığıyla topluma duyurulmaktadır. Örneğin okul müdürlerinin öğrencilere cinsel tacizde bulunmak¹¹, öğrenciler arasında ayırım yapmak¹², öğrencilere şiddet uygulamak¹³, yolsuzluk yapmak¹⁴ gibi etik ilkelerle bağdaşmayan davranışlar sergilediklerine dair haberlere medyada rastlanmaktadır.

Ancak bu haberlerde yaşanan olumsuzlukların genele yansıtılması da mümkün değildir. Genel duruma ilişkin bir fikir sahibi olabilmek, uygun yöntem ve tekniklerle yürütülmüş bilimsel araştırmalar sayesinde mümkün olacaktır. Medya haberlerinin aksine okul müdürlerinin etik davranış durumlarını konu edinen bilimsel çalışmalar daha olumlu bulgular sunmaktadır.

Aydın'ın¹⁵ lise müdürlerinin davranışlarını araştırdığı çalışmasında okul müdürlerinin öğretmen ve müdürlerin görüşlerine göre etik ilkelere uygun davrandığı saptanmıştır. Buna karşın müfettişler bazı etik ilkelere uygun davranma bakımından okul müdürlerini yetersiz bulmuştur. Benzer şekilde Kınay'ın¹⁶ ve Küçükkaraduman'ın¹⁷ araştırmalarında da okul müdürlerinin davranışlarının genellikle etik ilkelere uygun olduğu bulgularına ulaşılmıştır. Güngör¹⁸ tarafından yapılan çalışmada ise okul müdürleri tarafından en çok kabul gören liderlik yeterlik standartları arasında etik ilkeler öne çıkmıştır.

Konuyla ilgili araştırmalara rağmen ilköğretim okul müdürlerinin davranışlarının etik ilkelere uygunluğunun hem öğretmen ve müdürler hem de müdürleri denetleyen müfettişlerce değerlendirilmesine ihtiyaç olduğu görülmektedir. Bu durum dikkate alındığında ilköğretim okul yöneticilerinin davranışlarının etik açıdan ne durumda olduğunun öğretmen, müdür ve ilköğretim müfettişleri (yeni adı ile eğitim müfettişi) gibi farklı bakış açılarıyla ve bilimsel bir araştırma yoluyla ortaya konulmasının alana katkı sunması beklenmektedir.

Bu araştırma bulgularının, okul müdürlerinin etik davranışlarıyla ilgili yasa ve yönetmeliklerdeki düzenlemeler, kurumsal politikaların belirlenmesi, hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi, eğitim yöneticilerinin seçilmesi ve yetiştirilmesi süreçlerinin belirlenmesi gibi konularda bilimsel bilgi olarak katkı sunacağı düşünülmektedir. Bu araştırma bulgularının ayrıca, okul müdürlerinde yönetimde etik davranışlarla ilgili bir farkındalık oluşturması ve okul yönetiminde etik ilkelere dikkat çekmesi umulmaktadır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı; kamu ilköğretim okulu müdürlerinin etik ilkelere ne derecede uygun davrandıklarının belirlenmesidir. Araştırmada ilköğretim okulu müdürleri ile bu müdürlerin okullarında görev yapan öğretmenler ve ilköğretim müfettişlerinin algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın genel amacı çerçevesinde, şu sorulara yanıt aranmaya çalışılmıştır.

1. Müdürlerin etik davranışlarına ilişkin, müdürlerin, öğretmenlerin ve müfettişlerin algıları nasıldır?

2. Müdürlerin etik davranışlarına ilişkin, müdürlerin, öğretmenlerin ve müfettişlerin algıları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

3. Müdürlerin etik davranışlarına ilişkin, müdürlerin, öğretmenlerin ve müfettişlerin algıları arasında cinsiyet, yaş ve kıdem değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

2. Yöntem

Bu araştırma, algıların belirlenmesini amaçladığı için genel tarama modeli ile yürütülmüştür.

2.1 Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini 2006-2007 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili, Avrupa yakasındaki kamu ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenler, müdürler ve Avrupa yakasında görev yapan ilköğretim müfettişleri oluşturmaktadır. Buna göre araştırmanın üç alt evreni bulunmaktadır. İstanbul ili Avrupa yakasındaki 19 ilçede toplam 716 kamu ilköğretim okulu bulunmaktadır. Bu okullarda görev yapan öğretmen sayısı ise yaklaşık 22.000'dir. Avrupa yakasında görev yapan ilköğretim müfettişleri sayısı ise soruşturma müfettişleri dahil toplam 159'dur. Temsil yeteneğini artırmak amacıyla, İstanbul ili Avrupa yakasındaki ilçelerden kamu ilköğretim okul sayısı 30'un altında olanlardan bir okul, 30 ve üzerinde olanlardan da iki okul araştırmaya dahil edilmiştir. Toplamda araştırmaya 31 kamu ilköğretim okulu dahil edilmiştir. Bu okullar İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden temin edilen listelerden yansız seçim yöntemiyle belirlenmiştir. Araştırmaya dahil edilen okullarda görev yapan öğretmenlerin tamamına anket dağıtılmıştır. Müfettişler için örneklem alınmamış, Avrupa yakasında görev yapan ilköğretim müfettişlerinin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir. Sonuçta, 31 okul müdürü, 559 öğretmen ve 106 müfettiş araştırmaya katılmıştır.

2.2. Verilerin Toplanması

Bu araştırmanın verileri literatür taraması ve anket uygulama yoluyla elde edilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak Aydın¹⁵ tarafından geliştirilen etik ilkeler anketi araştırmacıdan izin alınarak kullanılmıştır. Aydın tarafından yürütülen araştırmanın geçerlik-güvenirliğinin belirlenmesine yönelik çalışmalarda, ankette yer alan 79 etik ilkenin tek ya da çok boyutlu olup olmadığı, faktör analizi ile; listede yer alan ilkelerin ayırteciçiliği, madde-toplam korelasyonu ile; ve aracın güvenilirliği ise Cronbach Alpha katsayısı ile incelenmiştir.

Yapılan faktör analizi sonucunda etik ilkeler altı boyutta toplanmıştır. Söz konusu boyutlar sırası ile hoşgörü, adalet, sorumluluk, dürüstlük, demokrasi ve saygı şeklinde isimlendirilmiştir. Altı faktördeki Cronbach Alpha katsayıları 0,90 ile 0,98 arasında değişmekte olup, altı faktörün açıkladıkları toplam varyans miktarı % 69,2'dir¹⁵.

Anketin tekrar geçerlik-güvenirlik çalışmalarının yapılması için İstanbul ili Avrupa yakasından tesadüfi yöntemle seçilen beş ilköğretim okulunda görev yapan 85 öğretmenle ön uygulama yapılmıştır. Bu ön uygulama verileriyle yapılan analizlerde altı boyutun iç tutarlık katsayılarının 0.71 ile 0.96 arasında değiştiği görülmüştür. Ankette beşli derecelendirme olarak "Kesinlikle Katılıyorum", "Katılıyorum", "Az Katılıyorum", "Katılmıyorum", "Kesinlikle Katılmıyorum" ifadeleri kullanılmıştır.

2.3. Verilerin Analizi

Anketler ilköğretim müfettişleri, müdürler ve öğretmenlere elden dağıtılmış ve yanıtlandıktan sonra toplanmıştır. Toplanan anket formlarının SPSS paket programında analizi yapılmıştır. Yaş, cinsiyet ve kıdem değişkenlerine göre katılımcıların profili fre-

kans ve yüzde; katılımcıların boyutlara göre algıları da aritmetik ortalama ve standart sapma değerleriyle betimlenmiştir. Öğretmen, okul müdürü ve ilköğretim müfettişlerinin algıları arasında görev ve kıdem değişkenlerine göre anlamlı fark olup olmadığı tek yönlü varyans analizi tekniği ile test edilmiştir. Anlamlı görülen farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla da Fisher'in En Küçük Önemli Farklar (LSD) Testi uygulanmıştır. Verilerin analizinde 0,05 anlamlılık düzeyi esas alınmıştır.

3. Bulgular ve Yorum

Bu bölümde ilköğretim okulu müdürlerinin etik davranışlarına ilişkin, okul müdürlerinin, bu okullarda görev yapan öğretmenlerin ve ilköğretim müfettişlerinin algılarından elde edilen bulgular tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

3.1. Araştırmanın Katılımcılarının Demografik Değişkenlere Göre Dağılımları

Araştırmaya toplam 31 okul müdürü, 106 müfettiş ve 559 öğretmen katılmıştır. Müdürler ve müfettişlerde kadın oranı çok az olduğundan cinsiyet değişkenine göre gruplandırma yapılmamıştır. Bu iki grupta yalnızca yaş ve kıdem değişkenlerine bakılmıştır. Müdür ve müfettişlerin öğretmenlik dahil, tüm mesleki kıdemleri dikkate alınmıştır. Okul müdürlerinin ve ilköğretim müfettişlerinin yaş ve kıdemlerine göre dağılımlarına Tablo 1'de yer verilmiştir.

Tablo 1. Okul Müdürleri ve Müfettişlerin Demografik Değişkenlere Göre Dağılımları

	DEĞİŞKENLER	GRUPLAR	N	%
MÜDÜRLER	YAŞ	25-40	12	38,7
		40+ Yıl	19	61,3
		Toplam	31	100,0
	KIDEM	1-20 Yıl	16	51,6
		20+ Yıl	15	48,4
		Toplam	31	100,0
MÜFETTİŞLER	YAŞ	25-40	37	34,9
		41-50	27	25,5
		50+ Yıl	42	39,6
		Toplam	106	100,0
	KIDEM	1-15 Yıl	11	1,4
		16-20 Yıl	18	17,0
		20+ Yıl	77	72,6
		Toplam	106	100,0

Tablo 1'de görüldüğü gibi okul müdürlerinde (%61,3) çoğunluk 40 yaş üzerinde; ilköğretim müfettişlerinde de (%39,6) 50 yaş üzerindedir. İlköğretim müfettişlerinin de büyük çoğunluğu (%72,6) 20 yıldan fazla kıdeme sahiptir. Öğretmenlerin, yaş, cinsiyet ve kıdemlerine göre dağılımlarına Tablo 2'de yer verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin Demografik Değişkenlere Göre Dağılımları

DEĞİŞKENLER	GRUPLAR	N	%
CİNSİYET	Erkek	252	45,1
	Bayan	307	54,9
YAŞ	21-25	53	9,5
	26-30	163	29,2
	31-35	135	24,2
	36-40	89	15,9
	41-45	54	9,7
	46-50	43	7,7
	50+	22	3,9
KIDEM	1-5 yıl	134	24,0
	6-10 yıl	208	37,2
	11-15 yıl	96	17,2
	16-20 yıl	50	8,9
	20+ yıl	71	12,7
	Toplam	559	100,0

Araştırmaya 31 okuldan toplam 559 öğretmen katılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunu 26-35 yaş arası ve 1-10 yıl arası kıdeme sahip olanlar oluşturmaktadır.

3.2. Birinci Alt Amaca Ait Bulgular ve Yorum

Bu bölümde etik ilkelere okul müdürlerinin ne derecede uygun davrandıklarına ilişkin müdürlerin, öğretmenlerin ve müfettişlerin algılarına yer verilmiştir (Tablo 3).

Tablo 3. Öğretmen, Müdür ve Müfettiş Algılarının Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

GÖREV	N	\bar{X}	S
Öğretmen	559	4,23	0,73
Müdür	31	4,79	0,20
Müfettiş	106	3,18	0,56
Toplam	696	4,10	0,80

Tüm ilkelere ait genel ortalamalara bakıldığında, müdürlerin etik ilkelere uyma durumlarını öğretmenlerin ve müdürlerin “kesinlikle katılıyorum”, müfettişlerin ise “az katılıyorum” şeklinde değerlendirdiği görülmektedir. Üç grup arasında en yüksek aritmetik ortalama müdürlere ($\bar{X}=4,79$; $S=0,20$), daha sonra öğretmenlere ($\bar{X}=4,23$; $S=0,73$) ve en az da müfettişlere ($\bar{X}=3,18$; $S=0,56$) aittir. Müfettişler genel olarak öğretmen ve müdürlere göre daha olumsuz değerlendirmelerde bulunmuşlardır. Bu durumun müfettişlerin, müdürlerin davranışlarına daha eleştirel ve denetçi gözüyle bakmalarından kaynaklandığı düşünülebilir.

Denetleme ve değerlendirme görevleri olduğundan dolayı müfettişler, müdür davranışları hakkında daha detaylı bilgilere sahip olabilmektedirler. Müfettişler yapılan araştırmalarda müdürlerin tutum ve davranışlarıyla ilgili gerçekçi fikirler edinebilmekte, yapılan denetlemelerde müdürlerin sorumluluklarını ne düzeyde yerine getirdiklerini inceleyebilmektedirler. Öğretmenlerin müdürler hakkındaki algıları ise sadece duydukları ve gördükleriyle sınırlıdır. Bu yüzden öğretmenler müdürlerin görev ve sorumluluklarını ne derecede yerine getirdiklerine ilişkin detaylı bilgilere sahip olmayabilirler. Bu açıdan değerlendirildiğinde müfettişlerin müdürlerle ilgili değerlendirmelerinin daha detaylı ve daha gerçekçi olduğu düşünülebilir.

Okul müdürlerinin etik davranışlarına ilişkin müdürler ile öğretmen ve müfettişlerin algıları boyutlara göre Tablo 4’te düzenlenmiştir.

Tablo 4. Müdürlerin Etik Davranışlarına İlişkin Algıların Boyutlara Göre Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	BOYUTLAR	N	\bar{X}	S
ÖĞRETMEN	Hoşgörü	559	4,11	0,85
	Adalet	559	4,17	0,79
	Sorumluluk	559	4,25	0,75
	Dürüstlük	559	4,31	0,74
	Demokrasi	559	4,42	0,67
	Saygı	559	4,65	0,52
MÜDÜR	Hoşgörü	31	4,72	0,28
	Adalet	31	4,81	0,24
	Sorumluluk	31	4,77	0,22
	Dürüstlük	31	4,83	0,21
	Demokrasi	31	4,87	0,21
	Saygı	31	4,93	0,13
MÜFETTİŞ	Hoşgörü	106	3,16	0,54
	Adalet	106	3,14	0,60
	Sorumluluk	106	3,20	0,58
	Dürüstlük	106	3,07	0,69
	Demokrasi	106	3,23	0,73
	Saygı	106	3,70	0,61

Öğretmenler müdürlerin hoşgörü ($\bar{X}=4,11$; $S=0,85$) ve adalet ($\bar{X}=4,17$; $S=0,79$) boyutundaki etik ilkelere uygun davranma durumlarını “katılıyorum” şeklinde değerlendirirken, diğer dört boyutta “kesinlikle katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmen algılarının aritmetik ortalamaları en yüksekten düşüğe doğru sırasıyla saygı, demokrasi, dürüstlük, sorumluluk, adalet ve hoşgörü şeklindedir. Bu durumda öğretmenlere göre müdürler en çok saygı ($\bar{X}=4,65$; $S=0,52$), en az ise hoşgörü ($\bar{X}=4,11$; $S=0,85$) boyutundaki etik ilkelere uygun davranmaktadırlar.

Müdürler etik ilkelere uygun davranma durumlarını tüm boyutlarda “kesinlikle katılıyorum” şeklinde değerlendirmişlerdir. Müdürlerin algılarının ortalamaları en yüksekte en düşüğe doğru sırasıyla saygı, demokrasi, dürüstlük, adalet, sorumluluk ve hoşgörü şeklindedir. Bu durumda müdürler kendilerini en çok saygı ($\bar{X}=4,93$; $S=0,13$), en az ise hoşgörü ($\bar{X}=4,72$; $S=0,28$) boyutundaki etik ilkelere uygun davrandıkları şeklinde algılamaktadırlar.

Müfettişler müdürlerin saygı boyutundaki etik ilkelere uygun davranma durumlarını “katılıyorum” şeklinde değerlendirirken, diğer beş boyutta “az katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Müfettiş algılarının aritmetik ortalamaları en yüksekte en düşüğe doğru sırasıyla saygı, demokrasi, sorumluluk, hoşgörü, adalet ve dürüstlük şeklindedir. Bu durumda müfettişlerin algılarına göre müdürler en çok saygı ($\bar{X}=3,70$; $S=0,61$), en az ise dürüstlük ($\bar{X}=3,07$; $S=0,69$) boyutundaki etik ilkelere uygun davranmaktadırlar.

3.3. İkinci Alt Amaca Ait Bulgular ve Yorum

Bu bölümde müdürlerin etik davranışlarına ilişkin müdürler ile öğretmen ve müfettişlerin algıları arasındaki farklar incelenmiştir. Müdürler ile öğretmen ve müfettişlerin algıları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını anlamak amacıyla varyans analizi yapılmıştır. Varyans analizi sonuçları Tablo 5’te yer almaktadır.

Tablo 5. Görev Değişkenine Göre Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar içi	113,45	2	56,725	119,545	0,000(*)
Gruplar arası	328,834	693	0,475		
Toplam	442,284	695			

* $p < 0,05$

Tablo 5 incelendiğinde müdürler ile öğretmen ve müfettişlerin algıları arasında anlamlı farklılıkların olduğu görülmektedir. Bu farkların kaynağının belirlenmesi için LSD testi yapılmıştır. LSD testi sonuçları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Görev Değişkenine Göre Yapılan LSD Testi Sonuçları

GÖREV	GÖREV	N	\bar{X}	S	FARK	ST. HATA	p
Öğretmen	Müdür	31	4,79	0,20	-0,5542	0,1271	0,000(*)
	Müfettiş	106	3,18	0,56	1,0489	0,07297	0,000(*)
Müdür	Öğretmen	559	4,23	0,73	0,5542	0,1271	0,000(*)
	Müfettiş	106	3,18	0,56	1,6031	0,14065	0,000(*)
Müfettiş	Öğretmen	559	4,23	0,73	-1,0489	0,07297	0,000(*)
	Müdür	31	4,79	0,20	-1,6031	0,14065	0,000(*)

* $p < 0,05$

LSD sonuçlarına göre öğretmen – müdür, öğretmen – müfettiş ve müdür – müfettiş grupları arasında anlamlı farklar göze çarpmaktadır. Fark değerlerine bakıldığında en büyük farkın müfettişlerle müdürlerin algıları arasında olduğu görülmektedir. Daha önce de belirtildiği gibi müfettişler müdürleri değerlendirirken daha eleştirel olmakta ve denetçi gözüyle bakmaktadırlar. Daha önceki bulgularda da görüleceği gibi müdür davranışlarının etik ilkelere uygunluğu konusunda müfettişler daha çok “az katılıyorum” demeyi tercih etmişlerdir.

Öğretmenlerin algıları ($\bar{X}=4,23$; $S=0,23$) ile müdürlerin algılarının ($\bar{X}=4,79$; $S=0,20$) aritmetik ortalamaları arasında 0,56 puanlık fark vardır. Bazı öğretmenler, müdürlerin astları ile ilişkilerinde hoşgörülü davranışlar sergileme ve yapılacak işlerin, ödüllerin, kaynakların dengeli dağıtımında adaletli davranma konularında müdürlerin, diğer ilkelere oranla daha az uygun davrandıklarını düşünmektedirler. Müdürler ise kendilerini değerlendirirken daha olumlu yaklaşımlar sergilemektedirler. Kendi algılarına göre müdürler görevlerini yerine getirirken tüm etik ilkelere uygun davranışlar sergilemektedirler.

3.4. Üçüncü Alt Amaca Ait Bulgular ve Yorum

Öğretmen algıları arasında cinsiyet ve yaş değişkenlerine göre anlamlı fark bulunamamıştır. Kıdem değişkenine göre yapılan varyans analizi sonuçlarına göre ise öğretmen algıları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (Tablo 7).

Tablo 7. Kıdem Değişkenine Göre Öğretmen Algılarına Ait Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar içi	5,434	4	1,358	2,605	0,035(*)
Gruplar arası	288,892	554	0,521		
Toplam	294,326	558			

* $p < 0,05$

Anket formunda öğretmenler beş farklı kıdem grubuna ayrılmıştır. Kıdem grupları arasındaki farkın kaynağını belirlemek amacıyla LSD testi yapılmıştır (Tablo 8).

Tablo 8. Kıdem Değişkenine Göre Öğretmen Algılarına Ait LSD Testi Sonuçları

KIDEM	KIDEM	N	\bar{X}	S	FARK	ST. HATA	p
1-5 Yıl	6-10 Yıl	208	4,16	0,77	0,2175	0,07999	0,007(*)
	11-15 Yıl	96	4,25	0,73	0,134	0,09656	0,166
	16-20 Yıl	50	4,06	0,71	0,3192	0,11967	0,008(*)
	20+ Yıl	71	4,25	0,76	0,1355	0,106	0,202
6-10 Yıl	1-5 Yıl	134	4,38	0,62	-0,2175	0,07999	0,007(*)
	11-15 Yıl	96	4,25	0,73	-0,0835	0,0891	0,349
	16-20 Yıl	50	4,06	0,71	0,1016	0,11374	0,372
	20+ Yıl	71	4,25	0,76	-0,0821	0,09926	0,409

KIDEM	KIDEM	N	\bar{X}	S	FARK	ST. HATA	p
11-15 Yıl	1-5 Yıl	134	4,38	0,62	-0,134	0,09656	0,166
	6-10 Yıl	208	4,16	0,77	0,0835	0,0891	0,349
	16-20 Yıl	50	4,06	0,71	0,1852	0,12594	0,142
	20+ Yıl	71	4,25	0,76	0,0015	0,11303	0,99
16-20 Yıl	1-5 Yıl	134	4,38	0,62	-0,3192	0,11967	0,008(*)
	6-10 Yıl	208	4,16	0,77	-0,1016	0,11374	0,372
	11-15 Yıl	96	4,25	0,73	-0,1852	0,12594	0,142
	20+ Yıl	71	4,25	0,76	-0,1837	0,13332	0,169
20+ Yıl	1-5 Yıl	134	4,38	0,62	-0,1355	0,106	0,202
	6-10 Yıl	208	4,16	0,77	0,0821	0,09926	0,409
	11-15 Yıl	96	4,25	0,73	-0,0015	0,11303	0,99
	16-20 Yıl	50	4,06	0,71	0,1837	0,13332	0,169

* $p < 0,05$

Tablo 8 incelendiğinde öğretmen gruplarından 1-5 yıl arası kıdeme sahip olan öğretmenlerle 6-10 yıl ve 16-20 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin algıları arasında fark olduğu görülmektedir. Bu gruplar arasındaki fark değerlerine göre, diğer kıdem gruplarına göre 1-5 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler, müdürlerin etik ilkelere uygun davrandıkları görüşüne daha çok katılmaktadırlar. Diğer dört grup arasındaki farklara bakıldığında ise anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Kıdem değişkenine göre çıkan farklılığın nedeni olarak, meslekte yeni olan öğretmenlerin beraber çalıştıkları müdür hakkında çok fazla bilgiye sahip olmamaları, bundan dolayı da diğer öğretmenlere göre daha iyimser yaklaşımlarla müdürleri değerlendirdikleri sonucu çıkarılabilir.

Müdürlerin etik davranışlarına ilişkin kendi algıları arasında yaş ve kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığı T testi ile test edilmiş, anlamlı farklılık bulunamamıştır. Okul müdürleri yaş değişkenine göre “25-40 yaş” ve “40 yaş üzeri” gruplarına; kıdem değişkenine göre ise “1-20 yıl” ve “20 yıl üzeri” olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Her iki yaş grubundaki ve her iki kıdem grubundaki müdürlerin tamamı etik ilkelerin tamamına uygun davrandıklarını belirtmişlerdir.

Müfettişlerin algıları arasında yaş değişkenine göre anlamlı fark olup olmadığı üç yaş grubu olduğu için varyans analizi ile test edilmiştir. Varyans analizi sonuçlarına göre müfettiş algıları arasında yaş değişkenine göre anlamlı bir fark bulunamamıştır. Müfettişler genel olarak müdürlerin etik ilkelere uygun davranışları konusunda “az katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Müfettiş algıları her bir yaş grubu için aynıdır ve aralarında anlamlı bir farklılık yoktur.

Müdürlerin etik davranışlarına ilişkin, müfettişlerin algıları arasında kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığı varyans analizi ile test edilmiştir (Tablo 9).

Tablo 9. Kıdem Değişkenine Göre Müfettiş Algılarına Ait Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar içi	1,966	2	0,983	3,227	0,044(*)
Gruplar arası	31,364	103	0,305		
Toplam	33,329	105			

* $p < 0,05$

Az sayıda müfettişin bulunduğu kıdem grupları kendisine yakın diğer gruplarla birleştirilmiş ve müfettişler üç kıdem grubuna ayrılmıştır. Varyans analizi sonuçlarına göre müfettiş algıları arasında kıdem değişkenine göre anlamlı fark bulunmaktadır. Farkın kaynağını belirlemek amacıyla LSD testi yapılmıştır (Tablo 10).

Tablo 10. Kıdem Değişkenine Göre Müfettiş Algılarına Ait LSD Testi Sonuçları

KIDEM	KIDEM	N	\bar{X}	S	FARK	ST. HATA	p
1-15 Yıl	16-20 Yıl	18	2,89	0,62	0,4409	0,21118	0,039(*)
	20+ Yıl	77	3,23	0,54	0,0996	0,17787	0,577
16-20 Yıl	1-15 Yıl	11	3,33	0,52	-0,4409	0,21118	0,039(*)
	20+ Yıl	77	3,23	0,54	-0,3413	0,14447	0,020(*)
20+ Yıl	1-15 Yıl	11	3,33	0,52	-0,0996	0,17787	0,577
	16-20 Yıl	18	2,89	0,62	0,3413	0,14447	0,020(*)

* $p < 0,05$

Tablo 10 incelendiğinde müfettiş gruplarından 1-15 yıl arası kıdeme sahip olan müfettişlerle 16-20 yıl arası kıdeme sahip müfettişlerin algıları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Buna göre diğer kıdem gruplarına göre 1-15 yıl arası kıdeme sahip müfettişler, müdürlerin etik ilkelere uygun davrandıkları görüşüne daha çok katılmaktadırlar. Aynı şekilde 21 yıl ve daha fazla kıdeme sahip olan müfettiş grubunun (\bar{X} =3,23; S=0,54), 16-20 yıl kıdeme sahip müfettişlere (\bar{X} =2,89; S=0,62) göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu anlaşılmaktadır. 1-15 yıl ile 21 ve üstü grupları arasındaki farklılara bakıldığında ise anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Bu sonuçlara göre müdürlerin etik ilkelere uygun davrandıkları görüşüne en çok 1-15 yıl arası kıdeme sahip müfettiş grubu katılmakta iken bu görüşe en az 16-20 yıl kıdeme sahip müfettiş grubu katılmaktadır. Öğretmenlere ait kıdem gruplarında olduğu gibi müfettişlerde de meslekte yeni olan müfettişlerin müdür davranışlarını daha iyimser yaklaşımla değerlendirdikleri sonucu çıkarılabilir.

4. Tartışma ve Sonuç

Araştırma bulgularına göre öğretmenlerde okul müdürlerinin etik ilkelere uygun davrandıkları algısı hakimdir. Öğretmenler, okul müdürlerinin en çok saygı boyutunda-

ki etik ilkelere uygun davrandıklarını belirtirken, en az hoşgörü ve adalet boyutlarındaki etik ilkelere uygun davrandıklarını belirtmektedirler. Küçükkaraduman'ın¹⁷ Ankara ili Mamak ilçesindeki ilköğretim okullarında yaptığı benzer çalışmada da aynı şekilde müdürlerin en yüksek saygı, en düşük hoşgörü boyutundaki etik ilkelere uygun davrandıkları belirlenmiştir. Kendi algılarına göre müdürler, tüm etik ilkelere uygun davranmaktadırlar. Etik ilkelere uygun davranma konusunda müdürlerin kendileri için müfettiş ve öğretmen algılarına göre daha iyimser değerlendirmeler yaptıkları görülmektedir. Müfettişlerde ise müdürlerin etik ilkelere uygun davrandıkları algısının zayıf olduğu görülmüştür. Müfettişler müdürlerin sadece saygı boyutundaki etik ilkelere uygun davrandıkları görüşüne katılırken diğer boyutlara az katılmışlardır.

Müdürlerin etik ilkelere uygun davranmalarına ilişkin müdürler ile öğretmen ve müfettişlerin algıları arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Müdürlerin etik ilkelere uygun davrandıkları algısı en düşük müfettiş grubunda görülmüştür. Öğretmenler ise müfettişlere göre daha iyimser değerlendirmeler sergilemişlerdir. Müdürlerin etik ilkelere uygun davrandıkları algısının en yüksek olduğu grup ise yine müdürlerin kendileri olmuştur.

Bu bulgular Aydın'ın¹⁵ Ankara'da müdürlerin etik davranışlarına ilişkin öğretmen, müdür ve müfettiş gruplarıyla yaptığı araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Aynı ölçme aracıyla yapılan Aydın'ın araştırmasında da müdürler altı boyutta yer alan tüm etik ilkelere her zaman uygun davrandıklarını belirtmişlerdir. Grupların aritmetik ortalamaları da Aydın'ın araştırmasıyla benzer şekilde en yüksek müdürler, daha sonra öğretmenler ve en düşük müfettişler şeklinde gerçekleşmiştir. Müdür, öğretmen ve müfettiş gruplarının müdürlerin etik ilkelere uygun davranışına ilişkin algıları hem 10 yıl öncesinde, hem de farklı illerdeki gruplarla yapılan çalışmalarda büyük benzerlikler göstermektedir. Aynı şekilde Klinker'in¹⁹ ABD'nin Iowa eyaletinde, Clark'ın²⁰ ise Illinois eyaletindeki okul müdürleriyle yaptığı çalışmalarda okul müdürlerinin etik ilkelere uygun davranışlar sergilediği, etik kararlar verebildiği belirlenmiştir. Söz konusu çalışmada da bu çalışmayla benzer şekilde müdürlerin kendilerine yönelik algılarının olumlu olduğu, etik konularda nasıl karar verilmesi gerektiği konusunda doğru görüşler bildirdikleri anlaşılmaktadır.

Öğretmen, müdür veya müfettiş gruplarının hiç birinde yaş değişkenine göre fark yoktur. Grubun genel algısının üç grupta da her bir yaş grubu için geçerli olduğu görülmüştür. Kıdem değişkenine göre müdürlerin algıları arasında fark bulunmazken öğretmenlerin ve müfettişlerin algıları arasında fark olduğu anlaşılmıştır. Düşük kıdeme sahip öğretmenler ve müfettişlerde, müdürlerin etik ilkelere uygun davrandıkları algısı daha yüksektir. Kıdem ve yaş değişkenine göre müdürlerde anlamlı fark çıkmayışı etik ilkelere konusundaki algılarının benzer olduğunu göstermektedir. Kıranlı²¹ da buna benzer şekilde, okul müdürlerinin etik ikilemlere yaklaşımında benzerlik olduğunu, etik ikilemlerle ilgili aynı amaca ve aynı seçime yönelik kararlar verdiklerini belirtmektedir.

Müdürler ile öğretmen ve müfettiş algıları genel olarak değerlendirildiğinde müdürlerin ve öğretmenlerin, müdürlerin etik ilkelere uygun davrandıklarını algıladıkları sonucu ortaya çıkmaktadır. Müfettişlerin algıları ise bundan daha farklı olarak müdürlerin etik ilkelere her zaman uygun davranmadıkları yönündedir. Müfettişleri, soruşturmalar ve denetimler nedeniyle müdürlerin uygulama ve davranışlarına süre-

li şahit oldukları için okul müdürlerinin eylemleri ve kararları hakkında müdürlerin kendilerine ve öğretmenlere göre daha gerçekçi bir veri kaynağı olarak görmek mümkündür. Sonuç olarak, öğretmen ve müdürler dikkate alındığında okul müdürleri etik ilkelere uygun davranma konusunda başarılı görülmektedir ancak müfettişlere göre durum böyle değildir. Müfettiş algılarına göre ilköğretim okul müdürleri etik ilkelere tamamiyle uygun davranmamakta, etik dışı davranışlar sergileyebilmektedir.

Bu sonuçlar dikkate alınarak öncelikle milli eğitimin politikalarına yön veren Bakanlık yetkililerinin, okullarda etik yönetim anlayışının yerleşmesini sağlayacak önlemler almaları gerekmektedir. Bu kapsamda, okul müdürlerine özgü etik ilkeler belirlenmeli, bu ilkelere uygun davranılması adına gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır. İl Millî Eğitim Müdürlükleri tarafından okul müdürlerinin, yönetimde etik ilkelere uygun davranma konusunda hizmet içi eğitim ihtiyaçları belirlenmeli ve gerekli eğitim olanakları sunulmalıdır. Bu konuda rehberlik görevi de bulunan müfettişlerin okul müdürlerine etik ilkelere uyma konusunda rehberlik etmeleri sağlanmalıdır. Okul müdürleri ise yönetimde uyulması gereken etik ilkelerden haberdar olmalı, bunları kavramalı ve benimsemelidir. Bunun yanında okul müdürleri etik ilkelere uygun bir yönetim sergileyerek hem öğrencilere, hem işgörelere hem de topluma bu konuda iyi bir örnek sunmalı ve okulunda etik bir kültürün yerleşmesini sağlamaya çalışmalıdır.

5. Kaynakça

1. Shapiro, J. P., ve Stefkovich, J. A. *Ethical Leadership and Decision Making in Education: Applying Theoretical Perspectives to Complex Dilemmas*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, 2001.
2. Seyyar, A. *Ahlak Terimleri (Ansiklopedik Sözlük)*. İstanbul: Beta Basım A.Ş., 2003.
3. Owens, J. *Ethical Theory and Business Decisions*. Washington: Management Education Ltd., 1982.
4. Gensler, H. J. *Ethics: A Contemporary Introduction*. İkinci Basım. New York: Routledge Imprint, 2000.
5. Daniel, R. E. *Ethics in Educational Administration: That Which is Expected vs. That Which is Required*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. University of North Carolina, Faculty of the Graduate School. North Carolina, 2001.
6. Denig, S. J. ve Quinn, T. "Ethical dilemmas for school administrators". *High School Journal*. Vol: 84, No: 4, 2001.
7. Taymaz, H. *Okul Yönetimi*. Yedinci baskı. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2003.
8. Jones, G. R. *Organizational Theory, Design, and Change: Text and Cases*. Dördüncü Yazılış. New Jersey: Pearson Prentice Hall, 2004.
9. Gümüşeli, A. İ. "Çağdaş Okul Müdürünün Liderlik Alanları". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, Sayı:28 (Güz-2001), ss.531-548.
10. Calabrese, R. L. "Ethics for Principals", *The Educational Digest*. Vol:54, No:7. March 1989.
11. Hürriyet. 12 Eylül 2006. <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=5812375>
12. Milliyet. 7 Ekim 2006. www.milliyet.com/2006/10/07/guncel/agun.html
13. Milliyet. 5 Mart 2003. www.milliyet.com/2003/03/05/yasam/yas07.html
14. Zaman. 18 Şubat 2007. www.zaman.com.tr/webapp-tr/haber.do?haberno=501817

15. Aydın, İ. *Eğitim Yöneticilerinin Etik Davranışları Üzerine Bir Araştırma*, Doçentlik Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, 1997.
16. Kınay, Sibel. “İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Etik İkelere Bağımlılık Düzeylerinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2005.
17. Küçükkaraduman, E. *İlköğretim Okul Müdürlerinin Etik Davranışlarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2006.
18. Güngör, Hasan Ferhat. “İlköğretim Okulu Müdürlerinin Liderlik Yeterlik Standartlarına İlişkin Eğitimcilerin Görüşleri”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2001
19. Klinker, J. L. F. *An analysis of responses to ethical narratives by state principals of the year*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Iowa State University, 2000.
20. Clark, S. B. *A Study To Determine The Ethical Values Of School Superintendents Within The State Of Illionis*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. The Graduate School of Southern Illionis University, 2005.
21. Kıranlı, S. *Ortaöğretim Okul Yöneticilerinin Etik İkelere Uygulama ve Etik İkilemleri Çözümleme Yeterliliği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: The studies on professional ethics in Turkey have mainly started in the medical science area. The subject of professional ethics in the administrative sciences and spesifically in the area of educational administration have been studied generally on last decades. Educational organizations have the responsibility of being ethical because, they have the mission of educating next generation. Accordingly, the responsibility of carrying schools to the desired level in terms of ethics belongs to the school principals. Because of their position, school principals are being exposed to so many expectations and demands from a variety of sources. As a result of these expectations and demands, principals confront different ethical problems. In such situations, they would need professional code of ethics for school administration to perform their job. The main funtions of code of ethics are guiding principals about how to decide when they encounter with ethical dilemmas and how to balance the demands of different parties. In mass media of Turkey, we can see examples about unethical behaviors of school principals toward students such as discrimination, sexual harassment, violence and corruption. So, it seems important to conduct a study on the ethical behaviors of school principals.

Purpose: The main purpose of this study was to determine to what extent public school principals behave in accordance with the professional code of ethics. Within this purpose, the perceptions of elementary school principals, teachers and supervisors were examined.

Sample : The study population was composed of teachers, principals and super-

visors working in public elementary schools in European side of Istanbul in Turkey. There were about 22,000 teachers, 716 school principals and 159 supervisors in the study population. The sample of the study for teachers and principals selected from 31 schools which were randomly selected from 19 counties in the European side of Istanbul. Elementary school supervisors working in the European side of Istanbul were also included in the sample size. A total of 696 participants which consisted of 559 teachers, 106 supervisors and 31 elementary school principals participated in the study.

Data Collection : The data of the study was collected through the questionnaire “The Code of Ethics for School Administrators” developed by Aydın in 1997. The questionnaire consisted of 79 items representing code of ethics and six factors which were named as tolerance, justice, responsibility, honesty, democracy and respect. The participants of the study were asked to rate to what extent school principals behave in accordance with the code of ethics. The teachers rated their school principals and principals rated themselves on each item. Supervisors were also asked to rate on each item the school principals working in schools within their work area. A pilot study was conducted with 85 elementary school teachers in order to re-test the reliability and validity of the inventory. In the analysis of the pilot study, reliability coefficients of six factors were between 0.71 and 0.96.

Data Analysis : SPSS 11.5 was used for data analysis. In the analysis of descriptive data descriptive statistics such as percentage, frequency, mean, and standard deviation were applied. T-test and one-way ANOVA were used to test the difference in terms of gender, age, seniority and profession. In one-way ANOVA tests, the source of the difference between groups was tested with Fisher’s Least Significant Difference (LSD) test.

Findings and Results: According to findings, teachers perceived that principals behave in accordance with professional code of ethics while performing their administrative job. According to teacher perceptions, principals mostly behave in accordance with code of ethics in respect factor. However, they perceived that principals less likely behave in accordance with the codes of ethics related to tolerance factor. School principals perceived themselves as behaving strongly in accordance with the code of ethics in all six factors. Like teachers, principals also perceive themselves as behaving in accordance with code of ethics mostly in respect factor and least in tolerance factor. Supervisors, on the other hand, were found to disagree with the perceptions of teachers and school administrators. Supervisors perceived that school principals behave only in accordance with the code of ethics related to respect factor. They didn’t agree that principals behave in accordance with the code of ethics related to tolerance, justice, responsibility, honesty and democracy factors. As a result, among the participant groups, supervisors were found less likely to agree that school principals behave in accordance with the code of ethics.

According to the age variable, a non-significant difference was found in all three groups. According to the variable of seniority, a non-significant difference was found in the perceptions of school administrators, but significant differences were found in the perceptions of teachers and of supervisors. Unlike their senior colleagues, novice teachers and supervisors were found to perceive that school administrators behave more strongly in accordance with the code of ethics.